

# **REFERAT Natur-, Miljø- og Klimaudvalget d. 23-05-2017**

**Mødedato**    Tirsdag d. 23. maj 2017 kl. 09:00

**Mødested**    Mødelokale 188

## Indholdsfortegnelse

|                                                                                 |    |
|---------------------------------------------------------------------------------|----|
| Felsted Kog Havn – foretræde for Udvalget for Natur, Miljø og Klima.....        | 3  |
| Igangsætning af planlægning for vindmøller ved St. Soels.....                   | 4  |
| Fastlæggelse af BAT på husdyrbrug.....                                          | 5  |
| Biogasanlæg - Abildholtvej 6-8, 7500 Holstebro.....                             | 7  |
| Præcisering af vandforsyningsplanen om udtræden af almen vandforsyning.....     | 9  |
| Naturen kommer til byen.....                                                    | 11 |
| Orientering om status på Tvis Mølle Naturlaboratorium.....                      | 12 |
| Orientering om at vandløbsprojekt ved tidligere Idom Dambrug er gennemført..... | 13 |
| Lukket: Budgetsag.....                                                          | 14 |
| Lukket: Meddelelser.....                                                        | 15 |

# **Punkt 1: Felsted Kog Havn – foretræde for Udvalget for Natur, Miljø og Klima**

08.02.05-P19-1-16

## **Sagsfremstilling**

TM - UNMK

Repræsentant for bestyrelsen for Felsted Kog Havn, Freddy Skov-Jensen, har foretræde for Udvalget for Natur, Miljø og Klima og vil på mødet orientere om udfordringerne vedr. oprensning af havnen.

## **Indstilling**

Det indstilles, at Udvalget for Natur, Miljø og Klima tager orienteringen til efterretning.

## **Beslutning**

Indstilling tiltrådt.

Udvalget ønsker, at Teknik og Miljø fortsat samarbejder med havnen og diverse myndigheder omkring løsningsmuligheder.

Dorthe Pia Hansen (A) deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

## **Punkt 2: Igangsætning af planlægning for vindmøller ved St. Soels**

01.02.20-P20-3-17

### **Sagsfremstilling**

SH/JLH – UNMK – ØK

I forbindelse med offentliggørelse af Kommuneplanstrategi 2015, der danner grundlag for udarbejdelse af forslag til Kommuneplan 2017, modtog Holstebro Kommune et forslag til opstilling af vindmøller ved St. Soels, nordvest for Aulum.

Det foreslåede vindmølleprojekt består af syv 140 meter høje vindmøller opstillet på én lige linje langs med den kommende motorvej. Teknik og Miljø vurderer, at området er velegnet til opstilling af vindmøller.

Tre af vindmøllerne i forslaget vil stå i Herning kommune. Da vindmølleprojektet ligger hen over kommunegrænsen, vil planlægningen for vindmølleprojektet skulle ske i koordinering med Herning Kommune.

Den del af det foreslåede vindmølleområde, der ligger i Herning kommune, er allerede indarbejdet i forslag til Herning Kommuneplan 2017, som forventes endeligt vedtaget af Herning Byråd i juni 2017. Herefter vil Herning Kommune i princippet være klar til at igangsætte den mere detaljerede planlægning for vindmølleprojektet, herunder udarbejdelse en lokalplan og en miljørapport.

Teknik og Miljø har arbejdet i retning af at anbefale Byrådet, at området udlægges til vindmøller i forbindelse med den samlede revision af Holstebro Kommuneplan. Da det er besluttet, at offentliggørelse af Kommuneplan 2017 afventer, at de kommende ændringer af Planloven kan indarbejdes, forventes et forslag til Kommuneplan 2017 imidlertid først at blive offentliggjort i december 2017, med en endelig vedtagelse i foråret 2018.

Dermed vil Herning Kommune skulle afvente Holstebro Byråds endelige vedtagelse af kommuneplanen. Processen kan fremskyndes ved, at vindmølleområdet udlægges til vindmøller i Holstebro Kommuneplan gennem udarbejdelse af et kommuneplantillæg. Sideløbende med kommuneplantillægget kan der udarbejdes en lokalplan og en miljørapport (VVM-redegørelse og miljøvurdering af planforslagene), hvilket som nævnt ovenfor vil skulle ske i samarbejde med Herning Kommune.

Da der er tale om udlæg af et nyt område til vindmøller, skal der som indledning til planlægningen udarbejdes et debatoplæg, der sendes ud i forudgående høring.

### **Indstilling**

Det indstilles, at Udvalg for Natur, Miljø og Klima over for Økonomiudvalget anbefaler:

- at der igangsættes planlægning for et område til vindmøller ved St. Soels.

### **Beslutning**

Indstilling tiltrådt.

Dorthe Pia Hansen (A) deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

## Punkt 3: Fastlæggelse af BAT på husdyrbrug

09.17.18-P19-10-17

### Sagsfremstilling

TM/OL - UNMK

Som et fælles projekt ønskes der etableret et biogasanlæg mellem to kvægbrug beliggende Abildholtvej 6 og Abildholtvej 7-9. Som første led i processen omkring realiseringen af biogasanlægget skal det sikres, at gyllen fra de to gårde kan bruges i biogasanlægget. Ansøger har fremført, at biogasanlægget rent teknisk ikke vil fungere med forsuret gylle fra eksisterende anlæg pga. det høje svovlindhold.

Teknik og Miljø har modtaget ansøgning om tillæg til de to ejendommers miljøgodkendelser. Der søges ikke om udvidelse af dyrehold eller om ændringer i staldanlæg. Der søges alene om ændret miljøteknologi, hvor forsuringsanlæggene nedlægges mod indfasning af andre ammoniakreducerende teknologier.

De to indsendte ansøgninger overholder ikke det fastsatte krav om BAT (bedste tilgængelige teknik), jf. bilag 1. I en normal sagsbehandlingsproces ville der blive meddelt afslag på det ansøgte, idet der fra de to ejendommen vil være en merudledning af ammoniak på hhv. 641 og 826 kg N / år. BAT-kravet kan således ikke overholdes med mindre staldtypen ændres. En så stor ændring vurderes ikke at være proportionalt, da staldene er af nyere dato (under 10 år) og ikke er nedslidte. Skulle staldene bygges i dag, kunne ansøger vælge at bygge en stald med en gulvtype, der har en lav ammoniakemission og derved overholde BAT-kravet.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §18 kan kommunalbestyrelsen undtagelsesvis fastsætte lempeligere emissionsgrænseværdier for IE-husdyrbrug, end de emissionsgrænseværdier der fremgår af BAT-konklusionerne når:

1. Overholdelse af BAT vil medføre uforholdsmæssig store omkostninger sammenlignet med miljøfordelene pga. anlæggets geografiske placering, lokale miljøforhold eller anlæggets tekniske egenskaber.
2. Fravigelse ikke er i væsentlig strid med omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.
3. Der opnås et højt beskyttelsesniveau af miljøet som helhed.

Kvægbrug er ikke et IE-husdyrbrug, jf. bilag 2, og er ikke omfattet af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §18. BAT bliver imidlertid håndhævet parallelt for IE-husdyrbrug og ikke-IE-husdyrbrug. For begge typer husdyrbrug fastlægges BAT ud fra miljøstyrelsens BAT-standardvilkår og klagenævnets praksis. Desuden er det en integreret del af BAT, at fastlæggelsen sker ved, at der foretages en vurdering af, hvad der i almindelighed er økonomisk og teknisk muligt for den enkelte branche som sådan. Ved et IE-husdyrbrug skal kommunen i øvrigt bruge EU-kommissionens relevante BAT-konklusioner ved fastsættelse af niveauet for BAT.

Som en forlængelse af ovenstående vurderer Teknik og Miljø, at ikke IE-husdyrbrug ikke skal behandles strengere end IE-husdyrbrug, og at der er mulighed for at meddele tillæg til eksisterende miljøgodkendelser med lempeligere emissionsgrænseværdier - under de angivne forudsætninger i §18:

1. Overholdelse af BAT er kun mulig, hvis staldtypen ændres svarende til nybyggeri, hvilket ikke vurderes at være økonomisk proportionalt.
2. Der er ikke naturområder, herunder Natura 2000-områder, der påvirkes væsentligt negativt ved merudledningen, jf. bilag 3.
3. Der opnås ikke et højere beskyttelsesniveau vedr. ammoniak, men projektet som helhed vurderes at give et højt beskyttelsesniveau (mere vedvarende energi, forbedret kvælstofudnyttelse, nedsat udledning af drivhusgasser, færre sygdomskim og ukrudtsfrø mv.), jf. bilag 4.
4. Ejendommene ligger i område, der i kommuneplan er udlagt til større husdyrbrug og gårdbiogasanlæg.

Teknik og Miljø vurderer, at der efter et konkret skøn kan meddeles tillæg til miljøgodkendelserne med lempeligere emissionsgrænseværdier for BAT. Teknik og Miljø lægger særlig vægt på, at opnåelse af BAT vil kræve ombygning af nyere stalde, som ikke vil være proportionalt, og at der efter en konkret vurdering ikke vil være væsentlige påvirkninger af naturområder, herunder Natura 2000-områder og bilag IV arter. En forudsætning for de lempeligere krav er samtidig, at biogasanlægget etableres, så de miljømæssige forhold ved projektet som helhed realiseres.

## **Indstilling**

Det indstilles, at Udvalget for Natur, Miljø og Klima beslutter:

- at der for de pågældende husdyrbrug kan meddeles tillæg til miljøgodkendelse med lempeligere emissionsgrænseværdier for BAT, med forudsætning om at tillæggene kun er gældende, såfremt det påtænkte biogasanlæg realiseres.

## **Beslutning**

Indstilling tiltrådt.

Dorthe Pia Hansen (A) deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

## Punkt 4: Biogasanlæg - Abildholtvej 6-8, 7500 Holstebro

01.03.03-P19-52-17

### Sagsfremstilling

KA/RR - UNMK

Teknik og Miljø har modtaget ansøgning om landzonetilladelse til et gårdbiogasanlæg, der etableres som et fælles projekt mellem to kvægbrug beliggende Abildholtvej 6 og Abildholtvej 7-9, 7500 Holstebro. Anlægget skal producere biogas baseret på grøn biomasse såsom majs, dybstrøelse, gylle og græs fra gårdene. Den producerede gas bliver afbrændt og omdannet til el, der afsættes til elnettet. Overskudsvarme anvendes på de to kvægbrug. Anlægget forventes at afgasse ca. 36.000 ton biomasse årligt.

Biogasanlægget vil primært bestå af:

- en blandetank (eksisterende)
- to procestanke på hhv. 3250 og 6530 m<sup>3</sup>. Tankene bliver hhv. 24 og 34 meter i diameter og 11,2 meter høje. Tankene opføres i betonelementer, der beklædes med grønne stålplader og overdækkes med en sort kuppelformet teltoverdækning
- en overdækket lagertank på 5000 m<sup>3</sup>
- en teknikbygning mellem de to procestanke
- en container til gasmotoren. Containeren er ca. 3 meter høj og lydisoleret
- en fakkeltil afbrænding af gas, såfremt den producerede gas ikke kan afbrændes i gasmotoren.
- et indfødningssystem til dybstrøelse og ensilage
- en plansilo på ca. 840 m<sup>2</sup>

Rundt om hele anlægget etableres en vold på ca. 0,5 meter.

Anlægget skal modtage kvæggylle og dybstrøelse fra de to kvægbrug. Gyllen pumpes til anlægget fra ejendommenes eksisterende gyllebeholdere. Derudover tilføres ensilage og dybstrøelse gennem anlæggets indfødningssystem. Der vil være en daglig tilførsel af biomasse på ca. 99 tons. Den afgassede biomasse vil blive udbragt på ejendommenes egne landbrugsjorde. Der forventes færre lugtgener ved udspreddning af den afgassede biomasse sammenlignet med nuværende drift. Størstedelen af biomassen pumpes fra ejendommenes beholdere eller transporteres internt, når der er tale om dybstrøelse, og medfører derfor ikke transport. Der vil dagligt være 1-2 transporter til anlægget i lukket tank- eller lastbil. Reelt er der tale om en nedgang i antal transporter, hvis der sammenlignes med nuværende driftsforhold på ejendommene.

Biogasanlægget placeres mellem Abildholtvej 6 og 8 i umiddelbar tilknytning til eksisterende landbrugsbygninger på begge ejendomme. Det samlede byggefelt for anlægget er ca. 2 ha. Placeringen af biogasanlægget samt visualisering fremgår af bilag 1 og 2. Afstanden til nærmeste nabo med beboelse er over 600 meter fra anlægget.

Ejendommene er beliggende inden for et område, der i Holstebros Kommuneplan 2013 er udpeget til store husdyrbrug. Kommuneplanen beskriver blandt andet følgende om de udpegede områder: "I områderne udpeget til store husdyrbrug vil der som udgangspunkt være god mulighed for etablering af gårdbiogasanlæg og fællesbiogasanlæg". Biogasanlægget etableres uden for de områder, der af hensyn til natur, kulturmiljø og landskab er udpeget til særligt værdifulde. Landskabet er en del af Karup Hedeslette, som er en forholdsvis flad hedeslette. Området består af plantager, mindre vådområder og intensiv landbrug på den opdyrkede hede. De karakteristiske parallelle nord-sydgående læhegn fortæller om områdets kulturhistorie som opdyrket hede og værn mod sandflugt.

Teknik og Miljø vurderer, at der kan gives landzonetilladelse til det ansøgte biogasanlæg. Der er ved vurderingen lagt vægt på følgende:

- at biogasanlægget placeres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger og dermed vil fremstå som en naturlig udvidelse af kvægbrugene
- at placeringen tager tilstrækkelig hensyn til naboer, trafik, natur, kulturmiljø og landskab
- at området er udpeget til store landbrug og biogasanlæg i Kommuneplan 2013

Det er en forudsætning for projektet, at der meddeles miljøgodkendelser. Beslutning om miljøgodkendelserne behandles i separat dagsordenspunkt på dette udvalgsmøde.

## **Indstilling**

Det indstilles, at Udvalget for Natur, Miljø og Klima beslutter:

- at give landzonetilladelse til etablering af gårdbiogasanlægget som ansøgt

## **Beslutning**

Indstilling tiltrådt.

Dorthe Pia Hansen (A) deltog ikke i behandlingen af dette punkt.



## **Punkt 5: Præcisering af vandforsyningsplanen om udtræden af almen vandforsyning**

13.02.08-A26-1-17

### **Sagsfremstilling**

TM/KMM - UNMK-BY

Dagsorden til møde i UNMK den 28. marts 2017

Teknik og Miljø har for nyligt modtaget to henvendelser, en skriftlig og en mundtlig, fra landmænd, der ønsker at få tilladelse til at etablere en ny boring eller benytte en eksisterende markvandingsboring til at erstatte en del af det vand de på nuværende tidspunkt modtager fra en almen vandforsyning.

Flere kommuner har modtaget tilsvarende forespørgsler, og flere afgørelser er endt i klagenævnet. Afgørelserne i klagenævnet har givet eksempler på medhold til både landmænd og vandforsyninger. Afgørelserne har haft en tydelig sammenhæng med kommunernes retningslinjer i vandforsyningsplanerne.

Byrådet har d. 21. september 2010 godkendt Holstebro Kommunes vandforsyningsplan 2010-2021. Der er i vandforsyningsplanen ikke en klar retningslinje og procedure for kommunens holdning til vandindvindingsstilladelser, der medfører udtræden/nedsættelse af vandforsyning fra almen vandforsyning, så derfor ønskes der en præcisering af vandforsyningsplanens retningslinjer.

Enkelte landmænd og virksomheder med et stort vandforbrug har gennem de seneste år vist interesse for at erstatte hele eller en del af forsyningen fra den almene vandforsyning med vand fra egen boring. Den primære årsag, der er givet, er forventningen om en økonomisk besparelse og manglende forsyningssikkerhed ved fald i tryk på grund af større forbrug.

De almene vandforsyninger er løbende i gang med investeringer med henblik på at kunne sikre en bæredygtig og driftsoptimal drikkevandsforsyning, som lever op til alle krav om forsyningssikkerhed og levering af drikkevand af god kvalitet. Vandforsyningerne investerer mange penge og dimensionerer anlæg og ledningsnet på baggrund af tilslutninger og vandbehov, og grundlaget for disse investeringer forsvinder, hvis vandforsyningerne kommer i en situation, hvor storforbrugere vælger at udtræde af vandforsyningen. Resultatet af at de mister forbrugere bliver, at de tilbageværende forbrugere skal betale mere. Samtidig er der risiko for kvaliteten af vandet, da ledningsnettet ikke vil have de optimale dimensioner, så vandets opholdstid bliver for lang og der kan være risiko for bakterievækst.

Årligt godkender kommunalbestyrelsen de almene vandforsyningers takster, og vandforsyningernes økonomi skal hvile i sig selv, hvilket betyder, at de ikke uden særlig hjemmel må have hverken underskud eller overskud. Enkelte vandforsyninger vælger at have en differentieret pris på vandet, så de største forbrugere får den laveste m<sup>3</sup>-pris. Prispolitikken fastsættes af den enkelte vandforsyning.

De almene vandforsyninger har pligt til at forsyne ejendomme inden for deres forsyningsområder, der er udpeget i vandforsyningsplanen. I lyset af denne pligt er en ret til en fortsat forsyning af tilsluttede ejendomme og virksomheder afgørende for at kunne opretholde en sikkerhed omkring de nødvendige investeringer for at kunne lave en hensigtsmæssig planlægning for udbygning og opgradering af f.eks. ledningsnet, trykforøgere mm., så de bedst muligt kan servicere eksisterende og evt. fremtidige kunder.

Landmænd og virksomhederne har en forventning om, at de kan spare penge ved at standse eller begrænse vandmængden fra vandforsyningen og i stedet indvinde vand fra egen boring. En eventuel besparelse vil være meget individuel fra situation til situation, da det afhænger af omstændighederne i de enkelte sager, hvor en række faktorer spiller ind. Hvis virksomheden helt eller delvist udtræder af vandforsyning, vil der komme andre udgifter, så som

- etablering af egen boring,
- vedligehold af egen boring og ledningsnet,
- fuldstændig adskillelse af ledningsnettet fra forsyningen samt
- vandanalyser, hvor der er krav om drikkevandskvalitet.

Samtidig kommer man selv til at få ansvaret for forsyningssikkerheden samt sikkerheden for at vandet lever op til de kvalitetsmæssige krav og behov, både sundhedsmæssigt og over for de interne installationer.

Af retningslinje 5.4 i vandforsyningsplanen fremgår at ”Eksisterende større enkeltindvindingsanlæg til erhvervsmæssig formål mv., med behov for vand af drikkevandskvalitet, har ikke krav på eller pligt til tilslutning til almen vandforsyning, selvom de er placeret i et alment forsyningsområde”.

Retningslinjen er klar i forhold til tilslutning til almen vandforsyning, men ikke i forhold til evt. hel eller delvis udtræden af almen vandforsyning.

Derfor ønskes en præcisering af retningslinjen, så den også er klar i forhold til udtræden. Til retningslinjen kan tilføjes: Når en ejendom er tilsluttet almen vandforsyning, gives der som udgangspunkt ikke indvindingstilladelser, til hel eller delvis erstatning af vand fra almen vandforsyning.

I vandforsyningsplanen opfordres desuden til en dialog mellem virksomheden og vandværket, således at det bliver afklaret, hvorvidt der er mulighed for forsyning fra vandværket. Der kan yderligere opfordres til dialog mellem virksomheden og vandværket omkring virksomhedens vandforsyning og vandbehov, inden vandforsyningen laver nye investeringer til gavn for virksomheden.

Fortsat sagsbehandling til møde i UNMK den 23. maj 2017

Efter at sagen blev udsat, er der indhentet oplysninger fra nabokommunerne, hvor der er kommet svar fra Lemvig, Skive, Ringkøbing-Skjern, Ikast-Brande og Herning kommuner. Kommunerne er blevet spurgt om muligheden for at få tilladelse til at benytte egen boring til indvinding af vand, der helt eller delvist erstatter vand fra en almen vandforsyning. De indkomne svar er samlet og vedhæftet som bilag 1, hvor der også fremgår en konklusion bl.a. på baggrund af de indkomne svar fra kommunerne.

Efter at sagen var på dagsordenen til UNMK den 28. marts 2017, er der indkommet bidrag til behandlingen fra to organisationer. Det ene er et notat fra Vandrådet i Holstebro Kommune (bilag 2) og det andet er et notat fra Holstebro Struer Landboforening (bilag 3).

Vandrådet gennemgår og opsummerer bl.a. intentionerne med udbygningen af den almene vandforsyning i Holstebro Kommune, samt hvilken betydning det vil have for de almene vandforsyninger, hvis forbrugere får mulighed for at fravælge fællesforsyningen.

Holstebro Struer Landboforening bidrager bl.a. med input, der fortæller om betydningen for den enkelte landmand, og at der opfordres til mere "kostægte" priser.

## **Indstilling**

Det indstilles, at Udvalget for Natur, Miljø og Klima overfor Byrådet anbefaler:

- at Holstebro Kommunes Vandforsyningsplan 2010-2021 præciseres med en tilføjelse til retningslinje 5.4, der lyder: Når en ejendom er tilsluttet almen vandforsyning, gives der som udgangspunkt ikke indvindingstilladelser, til hel eller delvis erstatning af vand fra almen vandforsyning.

## **Historik**

Udvalget for Natur, Miljø og Klima, 28. marts 2017, pkt. 6:  
Udvalget besluttede at udsætte sagen.

Teknik og Miljø undersøger praksis i de omkringliggende kommuner.

Dorthe Pia Hansen (A) deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

## **Beslutning**

Indstilling tiltrådt.

Dorthe Pia Hansen (A) deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

## **Punkt 6: Naturen kommer til byen**

20.04.01-P20-1-17

### **Sagsfremstilling**

TM - UNMK

Teknik og Miljø har fået en henvendelse fra den lokale natur og landskabsfotograf Mikkel Jezequel, som gerne vil stille sine fotografier til rådighed for en udstilling i byrummet.

Sammen med fotograf Mikkel Jezequel, Kultur og Fritid, samt handelsstandsforeningen i Holstebro, er der udarbejdet et forslag til en udstilling i byrummet i sensommeren 2017. Udstillingen sker i Holstebro Midtby og vil ligeledes blive tilbudt i hhv. Ulfborg og Vinderup byer.

I udstillingen smelter Natur og Kultur sammen med omdrejningspunkt i den unikke og lokale vestjyske natur. Udstillingen er udendørs og placeres central i bybilledet og vil derfor være gratis og fuld tilgængelig for borgere, turister, skolebørn og andre interesserede i hele udstillingsperioden.

Udstillingen vil præsentere publikum for flotte landskaber, vilde dyr og blomster, som vi måske ikke er opmærksomme på i vores dagligdag, men som ved kameraets fokusering bliver en fascinerende oplevelse.

Fotoudstillingen kan tjene til promovering af det naturskattekammer, som findes i vores egen kommune. Udstillingen skal få folk til at stoppe op og få en uventet naturoplevelse i midtbyen. Publikum skal blive nysgerrige på og inspireret af billederne og lære noget nyt om den natur og de landskaber, som de bor ganske tæt på eller besøger i turistmæssig sammenhæng.

Motiverne er lokalt forankrede og repræsenterer kommunens natur i en bred forståelse – både ift. arter, landskaber og geografisk. Billederne følges af en tekst som 'fortæller en historie', der vækker nysgerrighed, og leder publikum henimod selv at komme ud og opleve det viste. Derfor suppleres billederne også med oplysninger om, hvor i kommunen landskaberne og arterne f.eks. kan findes.

I udstillingsperioden vil der både være en naturfotokonkurrence for kommunens borgere / turister og mulighed for at gå på "skattejagt" i billederne.

Med baggrund i projektets tværfaglighed lægges der op til, at finansieringen af udgifterne til projektet deles mellem Udvalget for Natur, Miljø og Klima, samt Kultur og Fritidsudvalget. De samlede udgifter til udstillingen anslås at udgøre 90.000 kr. eks moms.

### **Indstilling**

Det indstilles at Udvalget for Natur, Miljø og Klima beslutter:

- at prioritere 45.000 kr. af sit driftsbudget til udstillingen Naturen kommer til Byen

### **Beslutning**

Indstilling tiltrådt.

Dorthe Pia Hansen (A) deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

## **Punkt 7: Orientering om status på Tvis Mølle Naturlaboratorium**

01.05.15-P20-7-16

### **Sagsfremstilling**

TM/HK - UNMK

Udvalget for Natur, Miljø og Klima besluttede den 8. november 2016, at Pulje til realisering af tilgængelighed til rekreative områder på 102.000 kr. skulle bruges som led i realiseringen af en forbedret offentlig adgang til friluftsliv i området ved Tvis Mølle. Herudover besluttede Udvalget for Natur, Miljø og Klima at:

- Omprioritere 300.000 kr. fra det eksisterende driftsbudget for grønne områder i 2016 og prioritere 350.000 kr. til etablering af toiletfaciliteter samt til klargøring og forbedring af offentlighedens adgang i området ved Tvis Mølle.
- Meddele et tillæg til anlægsbevilling til blandt andet nedrivning af den eksisterende fiskermesterbolig og visualisering af projektet og udvikling af koncept for oplevelser og læring.

Formålet med bevillingen på 102.000 kr. var at sikre, at den eksisterende værkstedsbygning blev anvendelig som en foreløbig ramme for områdets interessenter og brugere. Se billeder af værkstedet før, under og efter i bilag 1.

Puljen på de 102.000 kr. er således fuldt realiseret.

Ud over arbejdet med værkstedet, er opførelsen af toiletbygningen godt undervejs og fiskemesterboligen er nedrevet. De nye faciliteter forventes at stå helt klar den 15. maj, og vil dermed være med til at understøtte aktiviteter henover sommeren og efteråret. Se billeder af nedrivning og opførelse af toiletbygning i bilag 1.

Blandt de aktiviteter, som de nye faciliteter vil danne ramme om, er et større naturvejleder arrangement den 3. juni. I uge 26 indleder koreograferne Julie Schmidt Andreasen & Birgitte Lundtoft deres arbejde med 'Stedets Signatur' på Tvis Mølle Naturlaboratorium - og lørdag den 1. juli klokken 15.00 inviterer de til en åben visning. Endeligt, er der lavet en aftale med campusledelsen på VIA Holstebro, således at VIA's tværprofessionelle forløb blandt alle uddannelserne på Campus Holstebro for efteråret vil have Tvis Mølle Naturlaboratorium som omdrejningspunkt.

Klosterhavegruppen, som består af flere frivillige borgere, har sammen med Holstebro Kommune fået tilsagn om kr. 113.620 fra LAG Struer-Holstebro til arbejdet med anlæggelsen af en klosterhave.

Endeligt er projektgruppen påbegyndt et forløb med arkitekter fra Møller og Grønborg, hvor man arbejder med udviklingen af selve laboratoriernes læringspotentialer, funktion, oplevelse og udtryk samt skærpe og illustrere afsæt, vision og hovedidéen bag projektet.

### **Indstilling**

Det indstilles, at Udvalget for Natur, Miljø og Klima tager orienteringen til efterretning.

### **Beslutning**

Indstilling tiltrådt.

Dorthe Pia Hansen (A) og Finn Thøgersen (V) deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

## **Punkt 8: Orientering om at vandløbsprojekt ved tidligere Idom Dambrug er gennemført**

06.02.03-P19-1-13

### **Sagsfremstilling**

TM/JL - UNMK

Teknik og Miljø har nu gennemført statens vandplansprojekt for genslyngning af Idom Å ved nedlæggelse af Idom Dambrugs stemmeværk. Projektet er gennemført i samarbejde med Miljø- og Fødevarerministeriet.

Stemmeværket i Idom Å ved Idom Dambrug, Borrisvej 1, blev af staten udpeget som en spærring for vandløbsfaunaen, der skulle fjernes i regi af vandplan 2010-2015 for Nissum Fjord.

Det blev økonomisk muligt at realisere projektet ved at dambrugets ejer (Danaqua) indgik en erstatningsaftale med Naturstyrelsen samtidig med, at Holstebro Kommune købte dambrugets ejendom (2 ha) med henblik på dambrugets nedlæggelse, og der blev afsat driftsmidler til bygningernes fjernelse. Selve vandløbsprojektet blev finansieret af tildelte vandplansmidler fra staten og EU.

Stemmeværket blev fjernet i november 2016, ligesom vandløbet samtidig blev genslynget og der blev udlagt gydegrus. I foråret 2017 er dambrugets driftsbygninger blevet fjernet, og alle de gamle kanaler og jorrdamme er blevet genfyldt til terrænniveau. Et tidligere slamdepot vest for åen er blevet oprenset for slam, ligesom dambrugets dybe boring er blevet sløjfet. På arealet bliver et par dybere vandhuller og et mere lavvandet paddehul i den sydlige ende af arealet (fotos i bilag).

Projektet forventes at øge bestanden af laks og ørred i øvre del af Idom Å, men også sjældne hav- og flodlampretter samt vandløbets smådyrsfauna har god gavn af projektet.

Allerede kort tid efter der blev udlagt gydegrus i november 2016 indfandt laks og havørred sig på gydeområderne, som man ved selvsyn kunne konstatere ved kommunens "ud på tur"-arrangement i december 2016.

Ved kommunens vandløbsbedømmelse i marts 2017 har vandløbet nord for dambruget opnået tilstanden høj økologisk kvalitet målt på tilstedeværelsen af sårbare smådyr.

### **Indstilling**

Det indstilles, at Udvalget for Natur, Miljø og Klima tager orienteringen til efterretning

### **Beslutning**

Indstilling tiltrådt.

Dorthe Pia Hansen (A) og Finn Thøgersen (V) deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

## **Punkt 9: Lukket: Budgetsag**

00.30.10-Ø00-1-17

## **Punkt 10: Lukket: Meddelelser**

00.01.53-G00-1-16